

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

ALAPITOTTA: JÓZAN MIKLÓS

Szent-Iványi Sándor

Nagy volt a budapesti unitárius egyházközségnek a fájdalma, mikor elvesztette országos hírű lelkipásztorát, Józán Miklóst, akivel 40 évnél hosszabb ideig tartó működése alatt lelkileg összeforrott. De bele kellett töröndie a változtathatatlanba, mert az egyetemes egyház érdeke azt kívánta. Most azonban örömhír jött Kolozsvárról az egyházközség számára: Józán Miklós püspök úr kinevezte a budapesti lelkészi állásban utódjává Szent-Iványi Sándort.

A budapesti unitárius egyházat alapítói annak szánták, hogy magasan lobogtassa a vallási felvilágosodás zászlaját az ország fővárosában. De ez csak úgy lehetséges, ha mindenkor vezető lelkésze lelki adottságánál, mély unitárius érzésénél fogva mindenkép méltó erre a felelősségteljes állásra.

A budapesti egyházközség vezetősége azt hiszi, hogy e nehéz feladatra a legalkalmasabb egyén került Szent-Iványi Sándor személyében. Méltó e díszes állásra rokonszenves egyéniségénél, nemzeti és szociális gondolkodásánál, gazdag tudományos ismereteinél, továbbá kiváló szónoki képességeinél fogva.

seinek volt következménye, hogy ott kellett hagynia Kolozsvárt, mert helyzete ott tarthatatlanná vált. E szolgálatai jutalmául nyerte el a Nemzetvédelmi Keresztet.

Szociális érzékére s ilyen irányú működésére pedig hozhatnánk-e fel jobb bizonyítékot azon buzgó közreműködésénél, amellyel a budapesti egyház gyermeknyaraltatási akciójában Magyarúton évenként teljes odaadással résztvesz, mint az akció vezetője. De már Kolozsvárt megszervezte a korok szerint beosztott vasárnapi iskolát s már 1928-ban megszervezte az unitárius ifjúság egyetemes összefogását.

Tudományát hirdetik kiadott önálló művei (eddig 21 jelent meg), különböző folyóiratokban és lapokban megjelent cikkei, számtalan megtartott előadása. Szépirodalmi írásaival tűnt fel, egyike az 1923-ban megjelent és eddig példátlan sikert aratott „Tizenegy” című antológia íróinak. Nincs itt te-rünk későbbi, egyházirodalmi műveinek még csak felsorolására sem. Csak éppen konstatáljuk, hogy egyes művei az unitárius egyházi irodalomban egyenesen hézagpótlók. Ilyennek tartom elsősorban

Ez nemcsak henye állítás és üres frázis, hanem bizonyítékul szolgál erre Szent-Iványi Sándor eddigi pályafutása, működése.

Nemzeti gondolkodására kell-e jellemzőbb bizonyíték a kopenhági vallási konferenciánál? Ezt a konferenciát még a kisantant virágkora idején tartották s Szent-Iványi akkor mint erdélyi ember, román alattvaló volt. Mégis szükségesnek tartotta, hogy e konferencián leszögezzék az erdélyi unitárius egyház sérelmeit. De ő vezette Erdélyben a külföldről oda-küldött missziókat is 1927-től 1938-ig, melyek a kisebbségi sérelmeket a helyszínen óhajtották megismerni. Jórészt e ténykedé-

Wilbur „A mi unitárius örökségünk” című, angol nyelvű munkának magyarra fordítását. Már a pusztán fordítással is nagy szolgálatot tett a magyar unitárius egyháztörténetnek, mert e mű foglalja össze először, rendszeresen az egyes unitárius egyházak történetét a különböző országokban: Lengyelországban, Erdélyben, Angliában és Amerikában. De kiegészítette Szent-Iványi e művet két irányban. Mégpedig az unitárius külmiszió ismertetését írta meg egy terjedelmes fejezetben s ebből értesülünk az újabban keletkezett cseh unitárius egyház, valamint a Fülöp-szigetek unitárius egyháza viszonyairól. Továbbá önállóan illusztrálta e művet az erdélyi unitárius egyház történetére vonatkozó képekkel s ezzel megvetette az alapját egy unitárius képesarnoknak.

Egy másik műve, amely egyházunk irodalmában házagpótló, a keresztény imádkozásról szól. Ez is egy kiváló angol lelkész munkájának fordítása, de önállóan dolgozta ki e műnek is egyik fejezetét, talán a legfontosabbat, amelyben mai lélektani ismereteink alapján mutatja ki az imádkozás szükségességét. Irodalmi érdemei elismeréséül az Erdélyi Irodalmi Társaság tagjává választotta.

Kiváló szónoki képességeiről, azt hiszem, nem kell bővebben szólanom a budapesti eklézsia templomjáró híveinek. Hiszen elsősorban ezekkel, a vasárnaponként tartott szónoklataival nyerte meg őket: az öregeket éppúgy, mint a fiatalokat. És ezt is várják továbbra is a hívek tőle, hogy legyen lelki vezérük. A mai élet zűrzavarai, csapásai, nyomorúságai között hirdesse nekik Krisztus evangéliumát lelkük vigasztalására és megbékülésére. Folytassa igazi egyházépítő munkáját, amelyet megalapozott a Biblia Körben és a Konferenciás Táborban tartott előadásaival is.

Annál is inkább nagy a budapesti eklézsianak Szent-Iványt működéséhez fűződő reménysége, mivel ő még munkabírása teljében lévő fiatalember. Született 1902-ben Marosvásárhelyen, ősi primor székely családból, atyja Maros-Torda vármegye árvaszéki elnöke volt. Gimnáziumi tanulmányait szülővárosában végezte, a teológiát Kolozsvárott, ahol 1924-ben lelkészi oklevelet nyert. Majd teológiai ismereteinek bővítésére amerikai kiküldetésben részesült, ahol a Harvard-egyetemen (Cambridge, Mass. USA) a teológia magisteri fokozatát nyerte el 1926-ban, majd 1932—33-ban lélektani tanulmányokat folytatott a csikágói egyetemen. Itthon Erdélyben közben Marosvásárhelyen segédlelkész, majd 8 éven át kolozsvári missziós lelkész, végül 1935-től teológiai rendes tanárrá választják. Ezt hagyta ott 1938-ban s jött, akkor még csonka hazánkba, Budapestre hitoktató lelkésznek, mivel inkább akart szabad és független hazában élni.

Budapesten azóta konciliáns egyéniségével beilleszkedett az egyházközség életébe s reméljük, hogy működésével megteremti azt a harmóniát, amelyre a mai viszonyok között fokozottan szükség van. S akkor a sokszor hangoztatott hagyományos unitárius összetartás az ő működése idején nemcsak üres szólam lesz, hanem valósággá válik. Isten áldását kérjük további működésére! **B. IMRE.**

Józan Miklós püspök fényes templomi ünnepség keretében iktatta be hivatalába Szent-Iványi Sándort a Budapesti Unitárius Egyházközség új vezető lelkészét

Nagy napra virradt február 8-án a budapesti egyházközség. Főtisztelendő Józan Miklós püspök úr örökébe iktatta be Szent-Iványi Sándort, az egyházközség most választott vezető-lelkészét. Már a kora reggeli órákban megindult a hívek gyülekezése s 10 órakor, az istentisztelet kezdetekor már nem lehetett helyet találni a zsúfoltan telt templomban. Tíz óra előtt egy néhány perccel bevonultak az egyházközség presbiterei teljes számmal. Egyenként érkeztek a politikai hatóságok és a protestáns egyházközségek képviselői. A leányegylet tagjai által feldíszített templomban ott láttuk dr. Gelei József egyetemi tanár, főgondnokot. Az egyetemes unitárius egyház tiszteltbeli főgondnokát dr. Mikó Ferenc ny. államtitkárt. A Duna—Tiszamenti egyházkör felügyelő gondnokait; dr. vitéz Kozma György közjegyző és dr. báró Dániel Gábor jogtanácsos atyánkfiait. Velük szemben helyezkedtek el az egyházközség gondnokai: dr. Kozma Jenő, korm. főtan. ügyvéd, vitéz Kozma Ferenc ny. altábornagy és Kelemen Béla ny. rendőrkapitányhelyettes. Ott láttuk a dí-

szes közönség soraiban egyházi tanácsos atyánkfiait. Pontosan tíz órakor orgonazúgás közepette vonult be a templomba Józan Miklós püspök, Barabás István eseperes helyettes, Csifó-Nagy László egyházi titkár és a Duna-Tiszamenti egyházkör palástos lelkészeinek kíséretében, kinek előimája után felcsendült a gyülekezeti ének, majd biblia olvasása után újból a hívek lelkes éneke juttatta kifejezésre az áhítatos, megilletődött érzelmeket. Józan püspök ajánló beszédében kifejezésre juttatta, hogy a beiktatandó lelkészt nem kell bemutatnia, hiszen eddigi munkássága alapján őt nemcsak megismerni, de megszeretni is módjában állott az egyházközségnek s felkérte beszédének megtartására. Szent-Iványi Sándor néma fejhajtással véve tudomásul az egyházfő kívánságát, a szószékre lépett, mialatt az egyházközség férfikara Nagy Sándor énekvezér vezényletével elénekelt Schubert: „Itt a szent, a nagy nap” című művét. Áhítatos imában kapcsolta össze a hívek érzelmeit s emelte a lelkeket Isten felé. Istentől erőt kért, hogy gyenge-

ségében is méltó munkása lehessen annak a feladatnak, melyre az Ur elhívta a hívek választása folytán. Alapigéül II. Kor. IV. 5. versét választotta, s ennek alapján mélyenjáró beszédében eljegyezte magát az egyházközség vezetésére és szolgálatára. Hangsúlyozta, hogy az unitárius vallás minden időben Jézus eszméit tanította. Az unitárius vallás négyszáz éves multja arra kötelezi őt is, hogy Jézust hirdesse, azt a Jézust, kit a magyar nép mindig megértett, s aki ma is a magyar utakon jár, magyar könnyeket töröl, magyar mosolyokat áld, s magyar házak gondjait osztja meg fáradhatatlan, közöttünk élő lelkével. Az unitárius vallás az egyetlen, mely magyar földön, magyar ember lelkéből vált valósággá, egyházzá, minden más keresztény felekezet mellett. Egyházunk kezdettől fogva a hit és lelkiismeret szabadságáért küzdött, ezt törvénybe is magyar ember, magyar fejedelem akaratóból és gondviselése mellett iktatta. Ennek a vallásnak hirdetője kíván lenni a budapesti egyházközség szolgálatában. Minden vallott gyarlósága mellett egy nagy cél lebegett a multban, él a jelenben és igéri annak megmaradását a jövőre nézve is, hogy szolgál, szolgál és szolgálni fog híveinek, egyházának és magyar hazájának. Kérte, hogy fogadják be hívei nemcsak az Isten házában, de saját hájukban és életük minden terén.

Beszéde végeztével újból Isten áldását kérte imájában mindenekelőtt a magyar hazára, annak kormányzójára, a fronton küzdő katonáinkra, szeretett egyházára, s annak püspökére és minden munkására, a budapesti egyházközségre, s annak minden egyes tagjára és végül a maga munkásságára.

Mindezek után felesedült az egyházközség zenekara által játszott mű, *Józan* püspök szerzeménye: „Hozzád megyek Uram, hozzád közel“. A zenekart H. *Keltscha* Nándor karnagy vezényelte, s annak egyik első hegedűse a beiktatott lelkész felesége, *Szent-Iványi* Sándorné volt, ki egyik legbuzgóbb tagja a fiatal egyházi zenekarnak.

Közben a szószékre lépett, hogy beiktató beszédét megtartsa *Józan* Miklós püspök. Kijelentette, hogy nyugodt lelkiismerettel írta alá a kinevezési okmányt, mert *Szent-Iványi* Sándorban méltó letéteményesét látja annak a munkának, melyet évtizedeken át maga is folytatott. Felhívta a híveket arra, hogy fogadják be új lelkészüket, — akit a kinevezés tényével elküldött — új hivatalában is, mert rajta keresztül az Atyát fogadják be. Áldást kért a gyülekezetre és annak jövőendő munkájára.

Az istentiszteletet a nemzeti himnusz hangjai zárták be, mit az egyházi énekkar kántor orgonakíséretével énekeltek a hívek.

Istentisztelet után *vitéz* *Kozma* Ferenc gondnok megnyitotta a díszközgyűlés ülését, melyen *Kelemen* Béla gondnok az egyházközség nevében meleg szavakkal köszöntötte az új vezető-lelkészt, kérve, hogy munkájával, tehetségével új hivatalában is végezzen olyan szép munkát, mint azt

eddig tette. *Dr. báró Daniel* Gábor körü felügyelő-gondnok köszöntötte az egyházkör nevében a kör legnagyobb gyülekezetének vezető lelkészét, majd *Nagy* Sándor kocsordi lelkész a lelkészkerületi papság, *Ferencz* József központi missziói lelkész az Unitárius Misszió Ház jókivánságát tolmácsolta.

Az unitárius társadalmi egyesületek képviselőiben: *Dimény* Mózes ny. posta főig. a *Dávid* Ferenc Egylet és a *Heltai* Gáspár Bibliakör, *kálnoki Kiss* Jenőné a Nőszövetség, *ifj. Veress* Pál a *Brassai* Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesület, *Varga* Istvánné a *Perczelné* *Kozma* Flóra Unitárius Leányegyesület, *Birtalan* Lajos a *Bölöni* *Farkas* Sándor Iparosok és Kereskedők Köre, *ótordai* *Weress* Ákos a *János* *Zsigmond* Unitárius Cserkészcsapat, *Ujvári* László a Konferenciás Tábor nevében mondottak üdvözlőt. Kedves volt látni a legfiatalabb unitárius társadalmi egyesület, a *Dávid* Ferenc Ifjúsági Egylet képviselőiben *Póké* Dénes és *Csiki* Erzsébet ifjakat. Egyesületük a székelyföldről feljött, mintegy háromszáz ifjú üdvözlőt küldött el általuk, kérve az új vezető lelkész támogatását.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselőiben megjelent *dr. Simon* Sándor miniszteri titkár, *Hóman* Bálint miniszter, *dr. Bernáth* Géza miniszteri osztályfőnök és a maga nevében üdvözölte a beiktatott lelkészt. Az V. kerületi előjáró *dr. Vadon* Géza képviselőiben megjelent *dr. Tereczky* Tivadar előjáróhelyettes.

A protestáns egyházközségek is elhozták jókivánságaikat. A Budapesti Református Egyházmegye nevében *dr. Domján* János teol. m. tanár, a Budapesti Evangélikus Egyházmegye nevében *dr. Mohr* Henrik alesperes, a Frangepán-úti Református Egyházközség képviselőiben *dr. Gál* Lajos lelkész, a Deák-téri Evangélikus Német Egyházközség nevében *Füzessy* István egyházkerületi másodfelügyelő, üdvözölték a lelkészt. A Német Birodalmi Református Egyházközség képviselőiben megjelent *dr. Stahel* Ede presbiter. A *Bethlen* Gábor Szövetség üdvözlőt *dr. Borbély* László sajtó titkár, a Protestáns Lapok szerkesztője tolmácsolta.

A díszközgyűlés déli fél 1 órakor ért véget, honnan a hívek díszes serege, mintegy százötvenen átmentek a Pannónia Szálló éttermében rendezett közebédre. A közebéd keretében lelkesen éltették *Józan* Miklós püspököt, *dr. Gelei* József főgondnokot és *Szent-Iványi* Sándor vezető-lelkészt. (K. G.)

Vásároljon bibliát, énekeskönyvet, könyvet

az Unitárius Iratmissziótól

Koháry-utca 4. I. emelet.

Hivatalos órák:

**vasárnap d. e. 10—11-ig
és csütörtök d. u. 5—6-ig.**

Az egyházközségek belső élete.

Az utóbbi időben ismételtelen kiemeltem, hogy a protestáns egyházközségek életének belső tartalma, munkásságának értékes, hasznos és üdvös volta attól függ, hogy a papok lelkes munkássága mellett a világi elem mennyi szellemi, erkölcsi és anyagi értéket juttat az egyházközség életfolyásába.

A közösségi élet mindig abból a többletből tevődik össze, amit az egyesek élethivatásuk, kenyérkeresetük által igénybe vett idejükön felül az egyháznak áldoznak. A szabadidő-mozgalom az ily felesleges, üres időt akarja helyesen felhasználtatni. Egyházunk ebből a szempontból különösen rászorul a világi elem odaadó támogatására, mert nagyon kis eklézsiáink vannak és majdnem minden eklézsiánkra ráillik: szegény az eklézsia; a pap harangoz.

A budapesti eklézsia helyzete azért esik külön elbírálás alá, mert az ország fővárosában — a nagy területen szórványszerűen élünk, viszont az eklézsia a hívek lelki életét a fővárosi követelményeknek megfelelő mértékben kell, hogy kielégítse. Ez minden vonatkozásban — a papok és világiak részéről egyaránt — nehéz feladat, mert híveink és az ifjúság közös munkára nehezen hozhatók össze a nagy távolság miatt.

A realitások korszakát éljük és nem szabad tarkogatnunk, — mivel ez romlásra vezet — hogy megfeszített munkára van szükség, ha nemcsak tessék-lássék módon akarjuk az egyházközség életét irányítani. A szentírás tanításai mellett — az adott helyzetet és a többi egyházak erőfeszítését is szem előtt kell, hogy tartsuk.

Jól jegyezze meg minden egyes hívünk, hogy a budapesti eklézsiának azért van külön súlya, mert egyházunk provinciális jellege a budapesti eklézsia ereje útján válik országos jellegűvé. A magyarországi egyházaink ma még nagyon gyengék ahhoz, hogy a fenyő erejével verjenek gyökeret a homokon. A XVI. század unitárius eklézsiáinak sorsa legyen intő példa minden egyes hívünkre nézve. De az alkotmányos testületekre és a vezetőkre nézve is!

Az általános szempontok felemlítése szükséges volt arra, hogy az erdélyi területek részleges visszacsatolása által kialakult helyzetet komolyan mérlegeljük és a budapesti eklézsia tekintélyét és erejét csorbítatlanul megóvjuk.

Ebből a nézőpontból figyelembe veendő, hogy a személyi változáson fölül az Igazgató Tanács, mint központi szerv megszűnt s ekként reprezentatív vezetőinek hatásköre is áttolódott Kolozsvárra.

Ma tehát megint azt az elvet hirdetem, ami gondnokságom idején vezérlő elvem volt, hogy a budapesti eklézsia presbitériumába — a budapesti unitáriusok színe-javát kell beszervezni. A részletekbe fölösleges belebocsátkoznom, azonban hangsúlyozottan kiemelem, hogy cselekvő presbiterekre van szüksé-

günk.

A presbiterek kötelességeinek mikénti teljesítéséről a többi protestáns egyházakban is sok szó esett az utóbbi időben. Különös hangsúly volt azon, hogy csak a gyülekezéseken való megjelenésben a presbiter munkája nem merülhet ki.

Cselekvő, közös munkásságra van szükség. Nálunk ez a kérdés gyakorlati formát alig öltött. Pedig a budapesti eklézsia életnyilvánulásait elevenné, dússá, életerőssé kell tennünk. Ez a feladat a papok mellett a presbiterekre vár. Elvi álláspontom folytán és a jövőre tekintettel — s nem a mai személyekre vonatkoztatva — hirdetem, hogy aki ezt a feladatot nem töltheti be, aki az egyházi élet szelleméből folyó kötelességének nem tud megfelelni, az a helyét — az én állásfoglalásom szerint — meg nem tarthatja. Az erkölcsi kötelesség teljesítése nélkül senki mások jóra irányuló szándékától az egyházat meg nem foszthatja.

Mindenki maga lehet bírója önmagának, hogy kötelességét a kívánt mértékben teljesítette-e?

De a presbiterválasztó közgyűlés is lelkiismeretlenül végzi feladatát, ha olyan híveket választ be, akik a jogos kívánalmaknak nem felelnek meg, vagy nem is alkalmasak arra. A közgyűlés véleményét kialakító irányítók lelkiismeretét még fokozottabban terheli a felelősség, ha a tömeglélektan hatásával operálnak.

Az egyházi élet kritikusi és távoli szemlélőiehez is volna egy néhány atyafiságos szavam. Tett az első — szó a második. A legnagyobb szeretettel várjuk a távoli szemlélőket a közgyűlésekre és kérjük, hogy az egyház közérdekét szolgáló bölcs tanácsaikat és kritikai észrevételüket ott adják elő.

Az előre bocsátott általános szempontok szerint az egyház élete csak akkor lehet tartalmas, ha a hívek szellemi, erkölcsi és anyagi kincseit az egyháznak áldozatul hozzák.

Öntudatos unitárius híveink a mai eszmeáramlatok közepette erkölcsileg kötelezve vannak, hogy egyházunk történelmi multjához híven a cselekvő unitáriusok között tevékenykedjenek. A mult hagyományait — a jeles kiváló munkásai mellett — azok képviselhetik méltóan, akiknek az elődei is az egyház életében jelentős multtal ékeskednek. Ezeket fokozott kötelesség terheli ebben az irányban, mert az elődök az egyház révén előnyöket is élveztek: helyzeti előnyöket és adottságokat.

Az egyházi élet tartalma a hit és erkölcs megnyilvánulásában mutatkozik meg.

Az egyháztársadalmi tevékenység nagy jelentősége éppen abban mutatkozik meg, hogy a keresztény erkölcsöt gyakorolja. A hitélet gyakorlati jelensége a teli templom. Az egyház erőssége pedig a hívek lelki életének bősége erkölcsi és vallásos vonatkozásban.

Dr. Tóth György.

Az unitárius sajtószolgálat problémái.

A most felvetett kérdés megoldásra váró egyházi feladataink közül csak részleges jellegű, de ezek között, egyike a fontosaknak. Az alábbiakban egészen röviden és vázaltszerűen az unitárius sajtószolgálat hármass problémák körével kívánunk foglalkozni: a) *időszaki kiadványaink*, b) *havi szemléink*, c) *napi és hetilapok unitárius híryanaggal való ellátása*.

a) *Időszaki kiadványaink* közé sorolom azokat, melyek meghatározott időközökben, de évente csak néhány számban jelennek meg. E kiadványaink sorában az „Unitárius Naptár” a „Keresztény Magvető” és az „Unitárius Szószék” a legjelentősebbek. Példányszámra a legnagyobb és az egész unitárius közönséget érdekli a *Naptár*, mely elsősorban falusi híveink szükségletét elégíti ki. További rendszeres megjelentetése, tartalmi bővítése, példányszámának emelése elsőrendű egyházi feladatunk. A *Magvető* és a *Szószék* példányszámra nézve kicsiny olvasótáborot foglalkoztat. A *Magvető* továbbfejlesztése, tudományos színvonalának emelése, könyvszemle rovatának kibővítése a jövő feladatai közé tartozik. Havi szemlévé való átalakítása mindnyájunk óhajta. Benne szeretnénk látni a jövő nagyvonalú unitárius szemléjét, mely a katolikus és protestáns szemle síkján az unitárius tudományosság és az unitarizmus után érdeklődő nagyközönség igényeit szolgálja. A *Szószék* a lelkeszi gyakorlati munka céljait támogatja. Kibővítése és a lelkeszi továbbképzés problémakörének szerkesztői programjába való felölélése azt hiszem, hogy sokunknak reménykedése.

Időszaki kiadványaink csoportjába tartoznának még a rendszeresen megjelenő füzetsorozatok, melyek kiadásával egyházunk több szerve foglalkozott, melynek megjelentetése azonban ma szünetel. Újbóli és egységes terv szerinti megindításuk egyik el nem halasztható feladatunk. E téren a kolozsvári *Központi Sajtó és Iratterjesztő Bizottság* kezdeményezését és irányítását várjuk.

b) *Havonta megjelenő szemléink* száma örvéndesen nagy, ma négy havilapunk jelenik meg: Dél-Erdélyben, Brassóban az „Unitárius Jövendő”, a hazatért területen az „Unitárius Közlöny” Kolozsvárt, az „Unitárius Értesítő” Budapesten, a „Székelykeresztúri Unitárius Egyház” Székelykeresztúron, s újbóli megjelentetése előtt áll a „Kévekötés” a fiatalabb nemzedék lapja.

E ma megjelenő szemlék tartalmi beosztásukat illetve majdnem azonosak. A *Közlönyt* egyházunk féléhivatalos lapjának tekinthetjük, bár a Dávid Ferenc Egyet tulajdona, s célkitűzéseivel elsősorban a falusi olvasóközönséget kívánja szolgálni. Az *Értesítő* városi olvasóközönségéhez igazodik, az *Egyház* a leginkább kritikai beállítottságú. Mindannyian azonban bizonyos helyi szín képviselnek, s hogy úgy mondjam geopolitikai adottságokat is szolgálnak, a mi sokat hangoztatott egységes egyházi közvéleményünk és nemzetségtudatunk kialakítását nem szolgálja.

Hiányzik azonban az az egységes célkitűzésekkel szerkesztett gyakrabban megjelenő *unitárius hetilap*, vagy legalább is havonta háromszor megjelenő unitárius folyóirat, mely a többi felekezet hetilapjai színvonalán nemcsak az unitárius híryanag közlését biztosítaná sűrűbb időközökben, s tartaná ébren gyakori megjelenése révén az egyház dolgai iránt az érdeklődést a hívekben; hanem hozzá tudna szólni a magyar élet mindazon égető kérdéseivel, melyek mellett behúnyt szemmel és véleményünk nyilvánítása nélkül nem volna szabad tovaahadnunk, ha az unitarizmust továbbra is a jövő vallásának óhajtuk tudni. E célt az említett lapok egyik-másikának egybeolvasztásával, lehetne a legcélszerűbben elérni, mert ezzel a megjelentetendő hetilap példányszámát is emelni tudnánk. Irónk pedig hála Istennek úgy az egyházi, mint a világi táborban bőségesen van, akik megfelelő gyakorlat és képzettséggel rendelkezve a megkívánt színvonalat biztosítani tudnak. Minden bizonnyal akadna majd olyan felelős szerkesztő és kiadó is, aki munkásságát e nemes célkitűzés szolgálatába tudná és kívánná állítani.

c) A sajtószolgálat másik ágába tartozik a többi, tehát a nem saját lapok megfelelő unitárius híryanaggal való ellátása. E téren még kezdetleges úton járunk. Egyházunk kolozsvári központi titkári irodája ellátja híryanaggal a kolozsvári lapokat, de egyházunk semmilyen szerve sem foglalkozik rendszeresen a többi nem Kolozsvárt megjelenő, de híveink s a rólunk érdeklődéssel olvasó másvallású közönség kezében megforduló székelyföldi és nagy budapesti nemzeti napilapok, valamint átfogójellegű heti és havilapok unitárius híryanaggal való ellátásával. E téren is van tenni való. A megoldást úgy látjuk a legegyszerűbbnek, ha e munkát is a kolozsvári sajtó és iratterjesztő bizottság vezetése alatt működő s esetleg megvalósuló hetilapunk szerkesztősége kezébe tenné le egyházunk, mert hiszen ezek azok a feladatok, melyeket egyházunk „missziói” előadójának kellene ellátnia.

E három gondolatkörben csak meggondolkoztató kérdéseket vetettünk fel, jobb ha e kérdések többünk lelkén rágódnak, s ha a megoldás felé vezető úton, minél több véleményt és álláspontot ismerünk meg.

Az unitarizmus pártikulárizmus fejét ismét itt és ott s az unitárius sajtóban is megmutató megnyilvánulásai helyett; — az öntudatos unitárius egységet, csak egységesen irányított, de a vélemény szabadságot vissza nem fojtó és a tisztas kritika hangjának mindig teret engedő unitárius sajtószolgálat munkálhatja eredményesen.

Önmegtagadással, részletcélokról való lemondással valósította meg ezt a feladatot a mellettünk munkálkodó többi egyház s ha ezen az egy téren követni próbáljuk őket, ez nem jelenti az unitárius gondolat megtagadását.

Ferencz József.

Unitárius Tea.

Minden évben izgatottan várta a táncoskedvű unitárius és egyéb vallású ifjúság a hagyományos Unitárius Bált, amely a farsang legsikerültebb estéi közé tartozott. Idén sem az idők szigorúsága, sem a saját lelkiismeretünk nem engedi, hogy a szokott fénnel tartsuk meg bálunkat. Szerényebben és egyszerűbben, de remélhetőleg a régi családi, meleg hangulatban „Unitárius Tea” elégíti ki azokat, akik szívesen táncolnak egyet s akiknek hiányozni fog az Unitárius Bál.

Az Unitárius Teát február 21-én, este 6 órától éjfélig rendezi a Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesület, a Baross Szövetség székházában. (Múzeum-utca 17.) Az est jövedelme most is jótékony célt szolgál: az egyesület rászorult diáktagjainak segélyezését. Az urak sötét utcai ruhában jelennek meg. Kiváló hangulatról gondoskodik a *rendezés*. (V. P.)

Kereszturi Véndiákok!

A keresztúri Alma Mater szól Hozzátok az új idők új kívánalmai szerint. Az Alma Mater annaleszei hálás elismeréssel bizonyítják, hogy Ti a román megszállás idején példa nélkül álló szeretettel és áldozatkészséggel tartottátok meg a székelykeresztúri Alma Matert és nagyszerűen támogattátok a székely-unitárius ifjúságot tanulásában.

Éppen ezért, most is teljes bizalommal és jó reménységgel kérjük a keresztúri vendiákokat, hogy a Berde Bizottság nagyszerű akciója keretében egy új, erős nemzedék nevelése érdekében minden jó keresztúri vendiák hozza meg tehetsége szerint a maga áldozatát és a székelykeresztúri gimnázium igazgatóságához küldje el a Berde Bizottság céljaira szánt adományát. Egy székely diák évi tanulmányi költsége 600 pengő. Intézetünk ma is a székely unitáriusság védőbástyája. Hogy benne minél több erős ifjú harcost nevelhesünk, segítsétek mindnyájan anyagi erőtökhöz képest a Berde Bizottságot. Támogassuk mindannyian ezt a nagyszerű nemzetnevelő célzatú mozgalmat. Jelszavunk legyen: Kétszer ad, ki gyorsan ad.

Székelykeresztúr, 1942. január havában.

A Berde Bizottság keresztúri csoportja nevében

PÉTER LAJOS

gimn. tanár, vendiák.

Hirek.

Dávid Ferenc egyet estélye. A budapesti Dávid Ferenc Egyet február 20-án, pénteken este 6 órakor az Unitárius Misszió Ház templomában vallásos estélyt tart. Az ünnepély műsorán dr. Csiki Gábor lelkész imádkozik, dr. br. Daniel Gábor elnök megnyitót, dr. vitéz Nyiredy Géza alelnök zárszót mond. Az előadást: „Az unitarizmus szerepe Erdély művelődéstörténetében” c. Ekárt Andor csehétfalvi lelkész, teol. m. tanár az Egyetemes Unitárius Lelkészkör elnöke tartja. A műsort Gyallay Pap Domokosné énekművésznő művészi számai teszik változatossá.

Az Egyetemes Unitárius Lelkészkör választmánya Marosvásárhelyen február 4-én ülést tartott. A tárgysorozaton szerepelt fontosabb tárgyak közül megemlítjük a lelkészi továbbképző konferencia megrendezéséről szóló határozatot, melyet a budapesti egyházközség meghívására a mintavásár alkalmával itt Budapesten rendeznek meg. A választmány elhatározta, Barabás István lelkész javaslatára, hogy lelkészi üdülőházat létesít valamelyik erdélyi fürdőhelyen s beindítja a lelkészi segélyalapot.

Anyakönyvi bejegyzések január 10-től—február 10-ig. *Kereszteltük:* Bálint Vilma unitárius, Imre nevű gyermekét. Isten tartsa meg mindnyájunk örömeire. — *Temettük:* Pál Rozália 73 éves, — dr. Kende Zsigmondné, dr. Hajdu Margit 54 éves, — *vitéz laborfalvi Berde Gábor* 66 éves testvéreinket. Az elköltözöttek emlékét szeretettel őrizzük. — *Házasságot kötöttek:* Február 10-én *bölöni dr. Mikó Tibor* min. s. titkár unitárius és *hegymegi Kiss Katalin* r. kath. testvéreink. A vőlegény édesapja *dr. Mikó Ferenc* ny. államtitkár, tb. főgondnok, a menyasszony édesapja *hegymegi Kiss Pál* országgyűlési képviselő. Tanúk voltak: *dr. Mikó Lajos* p. ü. főtanácsos és *dr. br. Sebesi Josintzi István* földhitelintézeti főfelügyelő. Az egyházi szertartást *Szent-Iványi Sándor* vezetőlelkész végezte. Isten gazdag áldása legyen a fiatalokon és szülőkön egyaránt.

Dr. Lőrincz Ákos és felesége Sófaly Rózsa tiszta unitárius házasságát Isten másodízben egy fiú gyermekkel áldotta meg, aki a kereszttségben az Ákos, András nevet kapja. Az unitárius családot szeretettel köszöntjük.

László Gyula a kolozsvári kollégium ny. testnevelési tanára, egyházi tanácsos atyánkfia 78 éves korában elhunyt. Temetése február 3-án volt Kolozsváron. Munkás életének emlékét szeretettel őrizzük.

Ekárt Andor csehétfalvi lelkész, teol. m. tanár, az Egyetemes Unitárius Lelkészkör elnöke, aki február 20-án a Dávid Ferenc Egyetben felolvasást tart, február 22-én, vasárnap délelőtt 10 órakor az Unitárius Misszió ház templomában szószéki szolgálatot végez.

Takács János m. kir. gazdasági tanácsos, volt országos földbirtokrendező bíró, életének 80-ik évében, jan. 20-án, hosszas betegség után Polgárdin elhunyt. Az egykor oly sok közös érdeket szolgáló, elismeréseket kivívó munkás férfit neje, **Kovács Zsófia**, valamint **Vilma, Lady Jánosné** és **János** gyermekei gyászolják. De veszteségét érzi a kicsi unitárius egyházközség is.

Kinevezés. Kormányzó Ur **Dr. Durugy Ferenc** presbíter afiát miniszteri tanácsossá, **dr. Zsakó István** egyházi tanácsos afiát az V-ik fizetési osztályba nevezte ki. Magas előléptetésük alkalmából szeretettel üdvözljük afiait.

Bölon egyházközségünkben **Lőfi Ödön** lelkész negyvenesztendős szolgálat után nyugalomba vonult. A hívek egyhangú megnyilatkozására főtisztelendő Püspök Ur **Rostás Dénes** sepsikálnoki lelkészt a háromszéki egyházkör espereshelyettesét nevezte ki nagymultú érdemes böloni gyülekezetünk lelkészévé. Értesülésünk szerint február 15-én iktatja be hivatalába **Taar Géza** nagyajtai lelkész. Szeretettel üdvözljük.

Gagy egyházközségünkben a megüresedett lelkészi állásra — **Benczédi Ferenc** lelkész nyugalomba vonult — főtisztelendő Püspök Ur **Zsimond József** lokodi lelkészt nevezte ki. Szeretettel üdvözljük.

Dr. Gelei József kolozsvári egyetemi tanár, unitárius egyházi főgondnok a müncheni, jénai és berlini egyetemek meghívására előadásokat tartott Németországban. Utját a német nevelés tanulmányozására is felhasználta s gazdag tapasztalatait február hó 10-én, d. u. fél 6 órakor a Szeffe helyiségében tartott előadása keretében a budapesti unitárius közönség rendelkezésére bocsátotta. Kimerítő előadását annak ellenére is, hogy csak egy nappal előbb adhattuk tudtul, szép számú közönség hallgatta végig. Az előadás a Nőszövetség előadás-sorozata keretében hangzott el s annak jövedelme a Berde-Alap javát szolgálja, melynek célja tehetséges székely unitárius ifjak taníttatása.

Nyiredy Erzsikét az E. K. Tanács tisztviselő-nőnek alkalmazta. A budapesti egyházközségben tíz esztendőn át végezte a gépírói és más igen sok irányú munkát. Sajnáljuk, hogy meg kellett válnunk egyik legbuzgóbb hittestvérünktől. Előlépéséhez szeretettel kívánunk minden jót s további munkásságára Isten áldását kérjük.

Ifjú Gyallay Pap Domokost december hó folyamán Kolozsváron doktorrá avatták. Szeretettel gratulálunk.

Rádió közvetíti

istentiszteletünket március 8-án,
prédikál **Szent-Iványi Sándor**
vezető-lelkész

A Nemzetvédelmi Keresztet nyerték atyánfiaik közül a haza szolgálatában teljesített életüket kockáztató munkásságukért újabban **dr. Mikó Imre** képviselő, **vitéz Gidó Béla** sajtóelőadó, **Szinte László** műszaki főtan., **dr. primor alsócsernátoni Cseh Mihályné** hadbíró ezredes neje, **dr. Antónia Sándor** rendőrfogalmazó és **Ágoston József** rendőr tiszthelyettes. Örömmel tölt el valamennyiünket, hogy atyánkfiai közül ilyen szép számmal akadnak azok, kik a haza szolgálatában teljesített munkásságukért a megérdemelt kitüntetést elnyerik. Szeretettel gratulálunk.

Öreges és fiatalok közt nincs ellentét az unitáriusoknál. Ezt mutatta a Brassai Ifjúsági Egylet február 5-én tartott bajtársi vacsorája, melyen a majdnem 50 főnyi létszámban megjelent ifjúságon kívül az egyesületnek sok pártfogója, atyai barátja is résztvett. „Az idősebbek ismerkedjenek meg és barátkozzanak meg az ifjúsággal, az ifjak pedig vegyenek példát róluk, akik az ökök elődeiként egyedül jöttek ebbe az idegen városba és itt székely kitartásukkal és tehetségükkel nevet és pozíciót szereztek maguknak” körülbelül így fogalmazta meg az összejövetel célját **dr. Veress Pál** tanár-elnök. Az egyesület ezt a kezdeményező lépést minden hónapban megismételni szándékozik. Az első sikerét mutatja a késő éjjelig elhúzódó élénk, jókedvű beszélgetés. (V. P.)

„**Hangszerek, hangszínek**” címmel jelent meg **Siklós Albert** zeneművészeti főiskolai tanár új könyve, melyben a ma használatban lévő összes hangszerekről ad bő magyarázatot. Egyes hangszerek életét és azoknak a zenekarban való elhelyezkedését gazdag és egyszerű stílusban ismerteti. A szerző nagy hozzáértéssel és igen jó megérzéssel írta meg művét, mely hasznára és örömeire lesz úgy a hivatásos zenészeknek, mint ama sokezer zenekedvelőnek, akik sokszor gyönyörködnek zenekari hangversenyeken a csodálatos hangszínekben anélkül, hogy tudnák, ismernék az azokat életrehívó hangszereket. A gondos kiállítású könyv **dr. Vajna** és **Bokor** kiadásában jelent meg.

Az Erdélyi Szemle legújabb száma: Az Erdélyi Szemlének, az erdélyi magyarság s a magyar vidék legrégebbi irodalmi, tudományos, társadalmi és gazdaságpolitikai folyóiratának legújabb száma **Sütő-Nagy László** és **Walter Gyula** szerkesztésében a következő tartalommal jelent meg: **Bárdossy László:** Magyarok az 1942. év küszöbén. **Vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály:** Magyar sajtó. **Baráth Tibor** magyar története. **Schöpflin Aladár:** Az erdélyi irodalom. **Vitéz Takách Gyula:** Gazdasági mérleg. Az angol népfenség és emberszeretet ajándékai. **Ternay Kálmán:** Mit tettek az olaszok Magyarországgért? **Születik a vers.** **Pusztai Popovits József:** Esztergár **Lajos** kultúrpolitikája. **Gyárfás Elemér:** A romániai magyarság helyzete. **Gulácsy Irén:** Erdély jogán. **Reményik Sándor, Holló Ernő, Sárközy Gerő:** Versek és több rovatcikk. A lap budapesti szerkesztősége: V., Csanády-u. 6.

Szabédi Lászlót, az ismertnevű unitárius író, az egyik Baumgarten-díjjal tüntették ki. Tehetőséges testvérünknek ez alkalommal is további sikert kívánunk.

Lőrinczi Géza nagybányai lelkész afia az újszövetségi tárgycsoportból teol. m. tanári vizsgát tett.

Hivatalos rész.

A debreceni unitárius szórványegyházközség f. é. március hó 1-én, vasárnap délelőtt, az istentisztelet után tartja a tanácsteremben évi rendes tavaszi közgyűlését,

amelyre a szórványegyházközségünk minden adófizető tagját, férfiakat és nőket, szeretettel meghívjuk.

Debrecen, 1942. február hó.

Gondnok.

Lelkész-elnök.

TÁRGYSOROZAT:

1. Megnyitó. 2. Jegyzőkönyvhitelesítők kijelölése. 3. Egyházi jegyző választása. 4. Gondnok évi jelentése. 5. Múlt évi pénztári számadás jóváhagyása s ezzel kapcsolatban a felmentvény megadása. 6. Misszióház segélyezése. 7. Szórványban lakó unitárius tanulók hittanoktatás költségeinek megállapítása pótköltségvetésben. 8. Esetleges indítványok. (Írásban előre.)

NB! Közgyűlésen csak azok szavazhatnak, akik hátralékos egyházi adóikat időközben rendezik.

A Dávid Ferenc Egylet Ifjúsági Köre.

várja a székelyföldről feljött leányokat és legényeket.

**Gyűlés minden vasárnap
délután 5 órakor**

az Unitárius Misszió Házban

Budapest, IX. kerület. Högyes Endre-utca 3. sz.

Istentiszteleti sorrend március hónapban :

H O L	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végzi
A) Templomokban :			
V., Koháry-utca 4. . . .	1, R 8	d.e. 9	Szent-Iványi S.
" "	22,29,	" "	" "
" "	15,	" "	Barabás István
" "	1, 8	d.e. 11	Barabás István
" "	22,29,	" "	" "
" "	15	" "	Szent-Iványi S.
" "	1	d.u.6	Pethő István
" "	8	" "	dr. Csiki Gábor
" "	15, 29	" "	Barabás István
" "	22	" "	Szent-Iványi S.
Misszió Ház IX., Högyes E.-u. 3.	1,15,22	d.e.10	Ferencz József
" "	8, 29	" "	dr. Csiki Gábor
" "	1,15,22	d.u.6	Ferencz József
" "	8	" "	Pethő István
" "	29	" "	dr. Csiki Gábor
KÖRZETEK BEN:			
MÁV-telepi prot imaház Rákospalota	1, 15	d.u. 4	Ferencz József
MÁV t. iskola	8	" "	Barabás István
Pestszentlőrinc	1, 8, 15	d.e.11	Pethő István
" "	22, 29	" "	" "
Kispest	1, 15	d.e.9	" "
Csepel	8	" "	" "
Pestszenterzsébet Erzsébet-úti iskola	22	" "	" "
Debrecen	1, 15	d.e. 10	dr. Csiki Gábor
Dunapataj unit. templom	1, 8, 15	d.e.10	Kereki Gábor
" "	22, 29	és d.u.4	" "
Kecskemét ev. templom	29	d.e.11	Ferencz József
Egercsehi	8	d.e.10	Ferencz József
Felsőgalla ref. templom	22	d.e. 11	dr. Csiki Gábor

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Felelős szerkesztő: Szent-Iványi Sándor
Felelős kiadó: Ferencz József

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 117-529.

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj egy évre 4— P.

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség

A lap elfogadása előfizetésre kötelez.

Utánaküldés kizárva!

Uj cim :